Serkan KÖSETÜRKMEN
Ziraat Yük. Müh.
Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

BADEM YETİŞTİRİCİLİĞİNDE SULAMANIN ÖNEMİ

Kış yağışlarının yetersiz olduğu ve su kaynaklarının kısıntılı olduğu bölgemizde badem yetiştiriciliği her geçen gün artmaya başlamıştır. Badem yetiştiricileri genellikle kuru koşullarda yetiştiricilik yapmaktadırlar. Buna karşın sulama badem yetiştiriciliğinde kültürel işlemler arasında oldukça önemli bir yer teşkil etmektedir. Diğer tüm meyve ağaçlarında da olduğu gibi bademde de sulu şartlarda yetiştiricilik yapıldığı takdirde büyük oranda verimde artış sağlanacağı bilinmektedir. Aynı şekilde sulama ile meyve kalitesi de önemli oranlarda artmaktadır. Aksi takdirde su olmadan yüksek verimlere ve kaliteye sahip bir badem yetiştiriciliği yapılması oldukça zordur.

Bademin, kurağa dayanıklı olması sulanmaması anlamına gelmez. Bademin sulanması halinde ağacın gelişimine, meyvenin içi ve meyve gözünün oluşumuna olumlu etkide bulunulmuş olunacaktır. Su kısıntılı olmadığı yerlerde salma sulama, kısıntılı olduğu yerlerde damlama sulama gibi sulama teknikleri kullanılabilir. Yüzey sulama sistemlerinden salma sulamayı kullanırken dikkat edilmesi gereken husus, salma sulamalardan sonra bahçede oluşacak olan kaymak tabakasının kırılmasıdır.

Bu meyve türünde sulama önemli olduğu göz önünde bulundurularak bitkinin gereksinim duyduğu kadar suyun bitki kök bölgesine verilmesi gerekmektedir. Bunun yıllık yağışlar ve bademde bitki su tüketimi göz önünde bulundurularak uygun bir sulama programı ile sulama yapılması gerekmektedir. Bu şekilde zaten kısıntılı olan suyun en etkin şekilde kullanılmasına da imkan sağlanmış olunacaktır.

Bademde son yıllarda basınçlı sulama sistemleri kullanılmaya başlanmıştır. Damlama sulama esnasında gübreyi damla su ile vermek mümkün olup böylece su tüketiminden ve işgücünden tasarruf sağlanabilir. Ayrıca mini spring ve diğer modern sulama tekniklerini

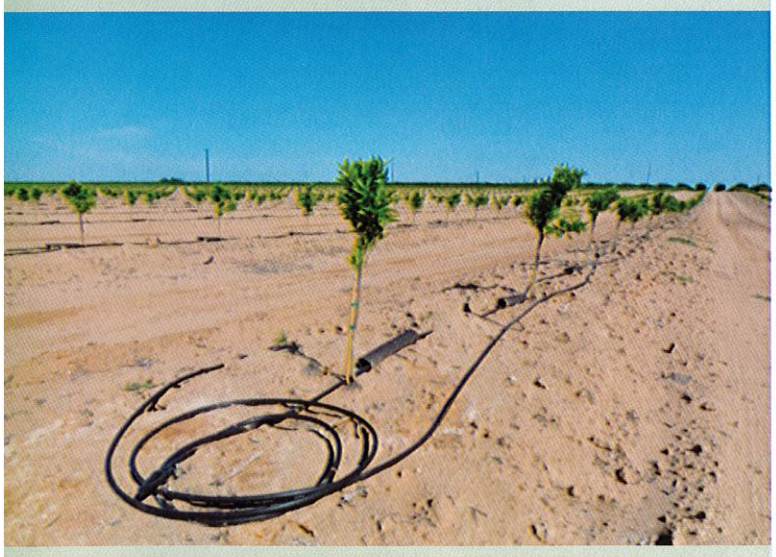

Resim 1: Badem fidanlarında iki tarafa lateral serilen toprak üstü damla sulama

Resim 2: Badem fidanlarında çember şeklinde toprak üstü damla sulama

de seçmek mümkündür. Özellikle damla sulama sistemlerinden toprak altı damla sulama yöntemi ile gerek buharlaşma kayıpları önlenmekte gerekse dış zararlılardan laterallerin zarar görmesinin önüne geçilmektedir. Badem fidanlarında toprak üstünde resim 1 ve resim 2 de gösterildiği gibi damla sulama lateralleri kullanılabilir. Badem büyüdükten ve kök sistemi kısmen geliştikten birkaç yıl sonra damla sulama lateralleri toprak altına alınabilir.

Yetişkin badem ağaçlarında sulama sezonunda yetersiz sulama yapıldığı takdirde küçük meyvelere, verim kaybına, iç bademde kalite noksanlığına, hastalık ve zararlı etkilerinin artmasına neden olabilir. Özellikle hızlı meyve gelişim dönemlerinde gözlenen uzun süreli ve şiddetli su stresi, verim ve kalitede önemli kayıplara neden olabilir. Aynı şekilde ilk dönemde meydana gelebilecek bir su stresi, tomurcuk patlamasından meyve oluşumuna kadar etki etmektedir. Sonraki yılların meyve oranı ve taç gelişimi için gerekli olan vejetatif aksamın zayıf olmasına sebep olacağından dolayı gelecek yılki ürüne de etki eder. Tüm bu bilgiler doğrultusunda yağışın yetersiz olduğu bölgemizde her hangi bir sulama yöntemi kullanılarak bademde sulama yapılması kaçınılmazdır. Sulama yapıldığı takdirde bademde hem kaliteli bir iç meyve elde ediecektir hem de iç badem kabuğu dolduracaktır. İç badem oranının hızla arttığı bir dönem içerisinde su noksanlığı, bitki besin elementlerinde eksiklik ve dengesizlik, sağlıksız yapraklar ve aşırı ürün gibi faktörler iç badem iriliğinin düşmesine ve kalitesinin azalmasına neden olabilir.

Kaynaklar

ATLI. H. S., KARADAĞ. S., SARPKAYA. K., KONUKOĞLU. F., BOZKURT. H., Badem Yetiştiriciliği El Kitabı 2011 Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Gaziantep